Nr 169. **Kraków, Niedziela 14 Kwietnia 1912.** **Rok XXXI.**

NOWA REFORMA

NUMER PORANNY

„Nowa Reforma“ wychodzi dwa razy dziennie.
Numer poranny wychodzi codziennie prócz poniedziałków i dni poświątecznych. — Numer popołudniowy codziennie oprócz niedziel i świąt.

PRENUMERATA WYNOSI:

	rocznie	półrocznie	kwartalnie	miesięcznie
w Krakowie	24 koron	12 koron	6 kor.	2 kor.
Austro-Węgrzech:				
z jednorazową przesyłką poczt.	32 „	16 „	8 „	2 „ 70 h.
z dwurazową „	38 „	19 „	9 „ 50 h.	3 „ 20 „
Państwie Niemieckiem	36 „	18 „	9 „	3 „
w innych państwach	48 „	24 „	12 „	4 „

Prenumeratę i ogłoszenia (inseraty) uprasza się nadsyłać wprost do Administracyi „Nowej Reformy“ w Krakowie. Nr. rach. poczt. Kasy Oszczęd. 857.484.
Redakcya: ul. Jagiellońska 10. Administracya: ul. św. Anny 3. — Telefon Redakcyi i Administracyi Nr 41, dla rozmów zamiejscowych 1572.—Rękopisów nadsyłanych Redakcya nie zwraca.
We Lwowie sprzedaż numerów po 6 halerzy: w Biurze dzienników A. Olszewskiego ulica Kilińskiego 3 i w Biurze Plohna, ulica Karola Ludwika 9.

Cena numeru 4 hal., z przesyłką pocztową 6 hal.

Prenumeratę przyjmują:
zamiejscową: Administracya „Nowej Reformy“ i wszystkie urzędy pocztowe; miejscową Administracya „Nowej Reformy“. — Główna trafika w Rynku. — Agencya J. Hopcasa i A. Salomonowej, ul. Sławkowska 2. — Handel St. Karlińskiego, Sukiennice. — Biuro dzienników M. Hupczyca, ul. Wiślna.
Zamiejscową prenumeratę i ogłoszenia (inseraty) przyjmują: we Lwowie Biura dzienników: A. Buchstab, ul. Karola Ludwika L. 21. — S. Sokołowski, Pasaż Hausmana 9. — W Przemyślu Krug. — W Jarosławiu A. Amster. — W Tarnowie M. Rookach. — W Wiedniu: Hermann Goldschmied (sprzedaż pojedynczych numerów), I Wollzeile 6. — M. Dukes Nachf., Haasenstein & Vogler (także w Hamburgu, Frankfurcie n. M., Berlinie, Lipsku, Bazylei i Wrocławiu). — R. Mosse (także w Berlinie, Hamburgu, Monachium i Norymberdze). — H. Schalek (Wollzeile). — W Paryżu Société Mutuelle de Publicité A. Lorette, directeur, Rue Rougemont 14.
Ogłoszenia (inseraty) przyjmuje Administracya „Nowej Reformy“ za opłatą od miejsca wiersza drobnem pismem (petit) za pierwszy raz 20 h., za każdy następny raz po 15 h. — Nadesłane po 60 h. od wiersza za każdy raz.
Głosy publiczne po 2 kor. od wiersza. Układ tabelaryczny, cyfrowy, skomplikowany, pierwszy raz 40 hal.
Załączniki do „Nowej Reformy“ (prospekty, cyrkularze, ogłoszenia itp.) przyjmuje się za cenę 2 kor. od 100 egz. dla zamiejscowych, a 1 kor. od 100 egz. dla miejscowych prenumeratorów.

Upaństwowienie szkół T. S. L. w Białej.

(Telefonem.)

Lwów, 14 kwietnia.

Rada szkolna krajowa uchwaliła przedłożyć ministrowi oświaty wniosek o upaństwowienie prywatnego gimnazyum realnego z prawem publiczności w Białej, utrzymywanego przez T. S. L. z początkiem najbliższego roku szkolnego.

W sprawie prywatnego seminaryum nauczycielskiego męskiego z prawem publiczności w Białej, utrzymywanego także przez T. S. L. poleciła Rada szkolna kraj. swoim sekcyom, mianowicie sekcyi dla szkół ludowych i sekcyi dla szkół przemysłowych, aby się porozumiały z zarządem T. S. L. i czynnikami miejscowymi w Kętach celem powzięcia decyzyi w następującej kwestyi:

1) Czyby nie należało albo seminaryum państwowego męskiego w Kętach, albo seminaryum męskiego T. S. L. w Białej przekształcić na państwowe seminaryum żeńskie;

2) czyby nie należało znieść seminaryum państwowego w Kętach, a natomiast założyć tam szkołę przemysłową, n. p. tkacką.

Na zasadzie załatwienia tych spraw przez wspomniane sekcye oprze się wniosek Rady szkolnej kraj. o upaństwowienie seminaryum T. S. L. w Białej, które na razie otrzyma z funduszów państwowych bardzo wydatną subwencyę.

Upaństwowienie Akademii handlowej w Krakowie.

(Telefonem.)

Lwów, 14 kwietnia.

Rada szkolna krajowa uchwaliła przedłożyć ministerstwu oświaty wniosek o upaństwowienie Akademii handlowej w Krakowie z nowym rokiem szkolnym.

Nowe gimnazyum w Krakowie.

(Telefonem.)

Lwów, 14 kwietnia.

Rada szkolna krajowa uchwaliła przedłożyć ministerstwu oświaty wniosek o przekształcenie z nowym rokiem szkolnym obecnej filii gimnazyum św. Jacka na samoistne gimnazyum.

O ruski uniwersytet we Lwowie.

(Telefonem.)

Lwów, 14 kwietnia.

„Diło“ wczorajsze ogłasza telefoniczny artykuł z Wiednia, donoszący, że po konferencyi klubu ukraińskiego z rządem sprawa uniwersytetu ukraińskiego weszła w nową fazę. Poprzednie konferencye przerwane zostały zajściami 1 lipca r. 1910 na uniwersytecie lwowskim. Klub ukraiński musiał następnie wytężyć wszystkie siły, aby sprawę tę załatwić. Onegdaj prezes klubu ukraińskiego Kost Lewicki konferował w Wiedniu z hr. Stuergkhiem. Dalsze konferencye odbędą się w najbliższych dniach, po rozpoczęciu się sesyi parlamentu, t. j. po 18 b. m.

Klub ukraiński stoi — pisze dalej „Diło“ — na stanowisku definitywnego załatwienia tej piekącej sprawy, rząd stoi na stanowisku pozytywnem. Wiadomości niemieckiej i polskiej prasy o sprawie uniwersytetu ukraińskiego nie są objektywne. Pytanie, czy uniwersytet ukraiński ma być stworzony przy pomocy enuncyacyi cesarskiej, zwróconej do rządu, czy też uniwersytet ukraiński miałby powstać tylko w porozumieniu z Kołem polskiem, mają tylko wartość domysłów.

Przyszły następca tronu w Galicyi.

(Telegr. „N. Reformy“).

Kałusz. Wczoraj o godzinie 12·15 popołudniu przybył tu na czele swego szwadronu arcyks. Karol Franciszek Józef. Gmachy rządowe i domy prywatne udekorowano flagami i zielenią. Przy bramie tryumfalnej powitali arcyksięcia starosta kałuski Kazimierz Wsydowski, duchowieństwo obu obrządków, prezes Rady powiatowej Prek, burmistrz Wiesenberg, poseł sejmowy Kurowiec, naczelnik sądu Jankowski, adwokaci miejscowi, naczelnik salin radca górniczy Zaworski i t. d. Burmistrz wygłosił przemówienie, które zakończył okrzykiem na cześć arcyksięcia; zebrani powtórzyli okrzyk. Muzyka salinarna odegrała hymn ludów. Wieczorem iluminowano miasto, a orkiestra salinarna odegrała capstrzyk. Dzisiaj rano udaje się arcyksiążę na czele swego szwadronu w dalszą drogę w kierunku Stanisławowa.

Powitanie przez obywatelstwo ziemskie.

Lwów. „Gazeta Narodowa“ donosi, że grono obywatelstwa ziemskiego z wszystkich powiatów kraju wybiera się 17 b. m. do Kołomyi, celem powitania arcyksięcia Karola Franciszka Józefa, który tego dnia na czele swego szwadronu przybędzie około południa do Kołomyi. Pociąg do Kołomyi, którym pojadą uczestnicy powitania arcyksięcia, odjedzie ze Lwowa we środę, 17 b. m., o godz. 7·20 rano.

Powitanie przez ukraińców.

Lwów. „Diło“ donosi: Arcyks. Karol Franciszek Józef, jadący ze swoim szwadronem do Kołomyi, zatrzymał się we wsi Nieżuchów pod Stryjem. Arcyksięcia witało mnóstwo włościan, Sokołów i siczowników ze sztandarami. Przemawiał ks. Niżankowski, który podkreślił, że naród ruski był zawsze bardzo wierny Habsburgom i oddawał za nich krew i mienie — i dlatego Habsburgowie nie powinni zapominać o tym narodzie i dać mu wszystko, co mu się należy.

Następnie udał się arcyksiążę do Stryja, gdzie jednak „przyjęcie nie było tak serdeczne. Powiewało tylko mnóstwo chorągwi biało-czerwonych, wśród których kilkanaście chorągwi czarno-żółtych ginęło“. W czasie uczty śpiewał chór ukraiński. Arcyksiążę słuchał śpiewu, przerwawszy kolacyę. Śpiew ten i przyjęcie w Nieżuchowie, wywarło — jak donosi „Diło“ — silne wrażenie na arcyksięcia.

Apelacya od wyroku na Macocha.

(Telegr. „N. Reformy“.)

Piotrków, 14 kwietnia.

(Pet. ag. tel.) Prokuratorya postanowiła wnieść apelacyę od wyroku, wydanego przez tutejszy sąd w sprawie Macocha, mianowicie zarówno przeciw uznaniu Macocha winnym zabójstwa, jak i przeciw uwolnieniu Heleny Macochowej od zarzutu zatajenia morderstwa i znieważenia kościoła.

Ustąpienie marszałka Badeniego.

(Telefonem).

Wiedeń, 14 kwietnia.

Jedna z parlamentarnych korespondencyj donosi, że pogłoski o ustąpieniu marszałka Badeniego nie odpowiadają faktycznemu stanowi rzeczy. Marszałek przed załatwieniem galicyjskiej reformy wyborczej nie ustąpi. Wasz korespondent dowiaduje się jednak, że sprawa ma się wręcz przeciwnie, że **ustąpienie marszałka Badeniego jest już faktem dokonanym i nominacya jego następcy jest już zadecydowana.**

Przed zebraniem się parlamentu.

(Telefonem.)

Wiedeń, 14 kwietnia.

„N. Fr. Presse“ donosi, że w prezydyum austryackiej Izby poselskiej istnieje zamiar skrócenia plenarnych posiedzeń Izby jeszcze bardziej, niż dotąd. — Istnieje mianowicie zamiar rozpoczynania posiedzeń o godz. 10 rano, a kończenia ich o godz. 3 po południu, aby dać komisyom czas do obrad. Czas od godz. 10 rano do godz. pół do 3 po południu byłby poświęcony zwykłemu porządkowi dziennemu, a czas od godz. 2½ do godz. 3 wnioskom nagłym i zapytaniom do prezydenta. Wedle intencyj prezydyum Izby, sesya wiosenna parlamentu powinnaby się skończyć wcześniej, aniżeli zwykle, gdyż doświadczenie uczy, że najwięcej konfliktów przypada na lipiec. W kołach parlamentarnych przypuszczają, że do lipca uda się załatwić reformę wojskową i prowizoryum budżetowe.

Wiedeń, 14 kwietnia.

Wedle informacyj, podanych przez „Zeit“, sesya parlamentarna potrwa od 18 do 20 b. m. poczem nastąpi 3-dniowa przerwa dla odbycia sesyi delegacyjnej. W maju parlament będzie miał 8-dniową przerwę z powodu Zielonych Świąt.

Najważniejszemi przedłożeniami, któremi Izba będzie się musiała zająć, są: budżet i reforma podatkowa. Co się tyczy budżetu, to Izba uchwaliła poprzednio prowizoryum budżetowe, które kończy się z upływem czerwca. Chodzi przedewszystkiem o uruchomienie komisyi budżetowej, która jest nieczynną z powodu obstrukcyi, wywołanej sprawą fakultetu włoskiego. Po rozpoczęciu się sesyi wiosennej rząd rozpocznie pertraktacye ze stronnictwami, celem umożliwienia załatwienia tego fakultetu. Gdyby się to nie udało, nie pozostanie nic innego, jak zawotować dalsze prowizoryum budżetowe. Izba posłów zaś dopiero w październiku przystąpiłaby do definitywnego załatwienia budżetu, równocześnie z budżetem na rok 1913. Należy też pamiętać, że powzięta musi być ostateczna decyzya w sprawie asenterunku i w sprawie budowy dróg wodnych.

Sprawa delegacyi.

(Telefonem.)

Wiedeń. „Zeit“ donosi z Budapesztu: Wspólne ministerstwo i rząd austryacki życzą sobie definitywnej sesyi delegacyjnej. Hr. Khuen atoli przemawia za krótką sesyą delegacyjną dla załatwienia tylko prowizoryum budżetowego, a to w tym celu, aby nowej ustawie wojskowej nie wytwarzać nowych przeszkód.

Sejm węgierski.

(Telegr. „N. Reformy“.)

Budapeszt. (Węg. b. k.) W Sejmie zaraz przy ratyfikowaniu protokołu wczorajszego posiedzenia opozycya rozpoczęła obstrukcyę i zażądała tajnego posiedzenia, które trwało 3 godziny i miało bardzo burzliwy przebieg. Następnie na jawnem posiedzeniu protokoł przyjęto bez zmiany i obrady z tym samym porządkiem dziennym odroczono do poniedziałku.

Na końcu posiedzenia pos. Eitner interpelował w sprawie wyborów w Komornie, zaś pos. Polonyi w sprawie zajść w Chorwacyi i w sprawie stanowiska rządu do rezolucyi w kwestyi interpretowania postanowień co do rezerwistów.

Budapeszt. Komisya nietykalności poselskiej uchwaliła, że poseł Tomasz Kallay, który na onegdajszem posiedzeniu Sejmu nie oddał głosu podczas głosowania, ma Izbę przeprosić.

Budapeszt, 14 kwietnia.

Wczoraj odbyło stronnictwo Kossutha konferencyę w sprawie położenia parlamentarnego. Konferencyę zakończył poseł Zoltan Dessy resumé, w którem stwierdził, że zwycięstwo przypadnie w udziale tylko takiemu prezydentowi ministrów, który będzie miał odwagę stanąć na czele większości z konkretnym projektem ordynacyi wyborczej. Walka przeciw takiemu rządowi byłaby niemożliwa, ponieważ zwracałaby się ona przeciw opinii kraju.

Absolutyzm w Chorwacyi.

(Telegr. „N. Reformy“).

Zapowiedź zaostrzenia ucisku w Chorwacyi.

Zagrzeb. Chorwacka gazeta urzędowa w komentarzu do rozporządzeń komisarza królewskiego powiada, że wszystkie rozporządzenia zostaną zaostrzone, jeżeli tego wymagać będą stosunki. Zdaje się, że jestto zapowiedzią dalszych rozporządzeń, które zaostrzą jeszcze bardziej stan wyjątkowy w Chorwacyi. Przeciw temu występuje jednak nawet prasa rządowa, oświadczając, że dotąd nigdzie nie zakłócono spokoju i nigdzie nie przyszło do rozruchów.

„Wszystko w porządku“.

Zagrzeb. Węgierskie Biuro korespondencyjne donosi wobec wiadomości o rewizyach w redakcyach dzienników opozycyjnych i o konfiskatach, że wszystkie szczegóły są wymysłem (?!), gdyż zarządzenia komisarza królewskiego, choć surowe, jednak przeprowadzone są zupełnie „poprawnie“.

Obstrukcya Słoweńców w parlamencie.

Lublana. Organ Sustersicza „Slovenec“ oświadcza, że wiadomości, jakoby Słoweńcy mieli podjąć w Radzie państwa obstrukcyę, są przedwczesne.

„Wiosna“ na Bałkanach.

(Telegr. „N. Reformy“)

Salonika. Koszary tureckie w Passtepe koło Saloniki zostały przez bandę bułgarską bombami zniszczone. — 4 żołnierzy odniosło śmiertelne rany.

Na tropie złodzieja „Giocondy“.

(Telegr. „N. Reformy“).

Frankfurt. „Frank. Ztg.“ donosi z Akwizgranu: Najnowszy trop kradzieży Monny Lizy prowadzi ku pewnej osobistości, która długo przebywała w Akwizgranie. Jestto niejaki René Ferrand, Francuz, ścigany za kradzież kilku statuetek z kościołów w Belgii i gobelinów z kościoła w Xanten. Ferrand oprócz mieszkania w Akwizgranie miał za granicą kilka innych mieszkań. Zajmował się sprzedażą starożytności. W pewnych kołach zaczęto się odnosić do niego niedawno z nieufnością. Obecnie jest on podejrzany o kradzież Monny Lizy.

Jak słychać, aresztowany w Paryżu Chavaud jest jego przyjacielem. Obaj „pracowali“ wspólnie.

Bunty wojsk w Chinach.

(Tel. „N. Reformy“.)

Londyn. Bunt żołnierzy w Nankinie wybuchł w nocy z czwartku na piątek. Żołnierze wyszli z koszar i zaczęli strzelać na wszystkie strony z karabinów. Następnie buntownicy podpalili kilka okolicznych wsi i wpadli do miasta, gdzie zaczęli rabować. Wkrótce jednak weszły do miasta wojska wierne rządowi w liczbie 10.000. Wszystkich buntowników, których przyłapano z łupem w ręku, natychmiast rozstrzelano. O godz. 4 po południu w piątek przyszło do walki między wojskami rządowemi a buntownikami, którzy pochowali się po domach. Wydano wszelkie zarządzenia, aby rokosz opanować.

Pekin. (Biuro Reutera.) Wśród wojsk w północnych Chinach mnożą się oznaki niezadowolenia z republiki.

Telegramy

z dnia 14 kwietnia.

Za polską naukę.

Kijów. (Pet. ag. tel.) Gubernator skazał dwie osoby za otwarcie tajnych szkół polskich w okręgu Skwira na grzywnę w kwocie 300 względnie 100 rubli.

Pragmatyka służbowa.

Wiedeń. Wczoraj po południu odbyło się posiedzenie specyalnej komisyi Izby panów w sprawie pragmatyki służbowej dla urzędników i sług państwowych.

Nie będzie strajku w Ostrawskiem.

Morawska Ostrawa. Wczoraj odbyły się końcowe rokowania komisyi polubownej. Po kilkugodzinnych obradach mężowie zaufania robotników oświadczyli, że przyjmą umowę, zaofiarowaną przez przedsiębiorców górniczych. Wobec tego istnieje nadzieja, że ruch górników w zagłębiu ostrawsko-karwińskiem będzie pokojowo zażegnanym.

Wylew Cisy.

Szatmar Nemety. (Węg. b. kor.) Cisa w kilku gminach wylała.

Zbrojenia Niemiec.

Berlin. Jedna z korespondencyj donosi, że niemieckie przedłożenie wojskowe i flotowe zostało już przyjęte przez Radę związkową i będzie przedłożone parlamentowi w poniedziałek. Co się tyczy pokrycia kosztów, to i w tej sprawie przyszło do porozumienia.

Cesarz Wilhelm i Morgan.

Berlin. „Nordd. Allg. Ztg.“ zaprzecza wiadomości dzienników angielskich, jakoby toczyły się rokowania co do zjazdu cesarza Wilhelma z Morganem we Wenecyi.

Wykopaliska na Korfu.

Berlin. Z Korfu donoszą, że w ubiegły piątek odkopano dom grecki, który, jak rzeczoznawcy stwierdzili, pochodzi z VI. wieku przed Chrystusem. Przy odkopaniu obecny był cesarz Wilhelm i jego rodzina.

Z lotnictwa.

Paryż. Lotnik Prevost wzniósł się wczoraj rano w Issy les Moulineaux i wylądował o godz. 11 przed południem w Calais, poczem o godzinie ½12 wzniósł się w dalszą drogę ku Anglii. Chce on swój aparat oddać admiralicyi angielskiej.

Bomba w samochodzie.

Paryż. Wczoraj wieczorem jeden z szoferów znalazł w swym automobilu w ramach okna małą bombę, owiniętą drutem i zaopatrzoną w lont. Bombę oddano do zbadania do laboratoryum miejskiego.

Mrozy i śnieżyce.

Zima powraca — oto słowa, które się słyszy obecnie najczęściej. I rzeczywiście wczoraj mieliśmy w Krakowie i zadymki śnieżne i wcale mroźny wicher, a wieczorem mróz ściął nawet porządnie błoto na ulicach. Pocieszamy się tylko tem, iż nietylko u nas zima powraca. Z całej Europy niemal nadchodzą wiadomości o niebywałym jak na obecną porę, spadku temperatury, śnieżnych zawiejach i powodziach. Wedle zdania meteorologów horoskopy na dni najbliższe nie są wcale wesołe; przepowiadają oni, że będziemy mieli jeszcze przez kilka dni dotkliwe mrozy. Przyczyną tej anormalnej pogody są skutki niezwykłego ciśnienia barometrycznego, które w ostatnich dniach przeciągnęło z nad oceanu nad morze Bałtyckie.

Telegramy „Nowej Reformy“.

Lwów. Miasto całe pokryte śniegiem. Wczoraj wieczorem mieliśmy 3 stopnie mrozu.

Kalisz. W okolicach Kalisza wichura poczyniła ogromne spustoszenia. Drzewa wicher wyrywał z korzeniami z ziemi; mnóstwo dachów zerwanych, płotów powalonych. We wsi Kwaskowie huragan zniósł oborę, zabijając 22 sztuki bydła.

Ryga. Na morzu szaleje silna burza.

Berlin. Przedwczoraj panowała tu ogromnie silna zadymka śnieżna; temperatura spadła do 2 stopni R. poniżej zera.

Z Hamburga, Monachium i innych miast nadchodzą wiadomości o mrozie i śnieżycach, które wyrządziły ogromne szkody.

Zurych. Skutkiem śnieżycy temperatura w Szwajcaryi spadła do 5 stopni R. poniżej zera.

Wenecya. W całych Włoszech sroży się dziś burza i zamieć śnieżna. Temperatura w Apeninach spadła do — 10 R. Owoce wiosenne w wielu okolicach przepadły. Najsilniej ucierpiał Piemont. Z wybrzeży morskich sygnalizują liczne katastrofy łodzi rybackich.

Proces o Bank parcelacyjny.

(Telefonem).

Lwów, 14 kwietnia

Na wczorajszej rozprawie zeznawał dalej oskarżony Deskur. Omawiał on zarzut, że od r. 1905 Bank parcelacyjny stał się instytucyą partyjną i twierdzi, że ludowcy nie dążyli do opanowania Banku; czyniono to raczej z przeciwnej strony zapomocą zapisywania się mnóstwa członków ze stronnictwa narodowej demokracyi i konserwatywnego.

Wskutek zasłabnięcia dra Deskura rozprawę na godzinę przerwano. Po przerwie oskarżony Deskur zeznawał dalej. Omawiał zarzut co do obrotów finansowych w latach ostatnich, w sprawie tak zwanych weksli z grzeczności i t. d., a następnie mówił o wysłaniu delegata Banku do Ameryki w osobie posła Stapińskiego i wyjaśniał to tem, że chodziło o przekonanie emigrantów, aby nie osiedlali się w Ameryce, lecz wracali do kraju i tu nabywali ziemię. Na koszta tej podróży dał pewną kwotę Wydział krajowy, a Bank parcelacyjny dał do 2000 koron.

Na zapytanie przewodniczącego, dlaczego komitet sanacyjny wykazał około 800.000 koron strat, odpowiada oskarżony Deskur, że zestawienie bilansu było tendencyjne, bo jeżeli się miało od rządu wydobyć 2 miliony koron, należało pesymistycznie przedstawić niebezpieczeństwo, grożące włościanom. Tak samo poprzednio zestawił bilans dyr. Poznański, któremu kazano przystąpić do likwidacyi Banku, musiał więc przedłożyć walnemu zgromadzeniu odpowiednią sumę, aby uzyskać uchwałę na likwidacyę.

Na pytania, stawiane następnie przez prokuratora, powtarza oskarżony Deskur, że gdyby nie przystąpiono do likwidacyi, która nastąpiła z rozkazu sfer wyższych, dyrekcya byłaby sobie dała radę i wybrnęła z fatalnego położenia, a tem bardziej, gdyby rząd dał jej pożyczkę w kwocie 2 milionów koron.

Po godz. 2-giej odroczono dalszą rozprawę do poniedziałku.

Teatr miejski.

„Lilie“ poemat dramatyczny L. H. Morstina.

Wieczór wczorajszy wprowadził na widownię dzieło dramatyczne młodego autora, o którego talencie od dłuższego czasu pochlebne dochodziły wieści. „Lilie“, poemat dramatyczny w 4 aktach, ukazane w szacie scenicznej, stwierdziły, że ich autor p. L. H. Morstin posiada istotny i szczery talent, którego podstawą jest duża kultura literacka. Z bardzo ryzykownego zadania stworzenia dramatu scenicznego z tak prostego motywu, jak znana Mickiewiczowska ballada o Liliach, autor wywiązał się doskonale. Dał utwór o bardzo zwartej i napiętej akcyi dramatycznej, napisany lekkim rytmicznym wierszem, ale niosący mimo to wielką dozę siły i wyrazistości. Rzecz utrzymana jest na wysokim poetyckim poziomie, w formie i nastroju cokolwiek wzorowana na Wyspiańskim.

Zostawiając bliższe omówienie tego ze wszech miar pomyślnego debiutu autorskiego p. Morstina do poniedziałkowego numeru, zaznaczamy na razie powodzenie utworu, który poetycką wartością wyróżnia się bardzo korzystnie w najnowszej produkcyi teatralnej. Do sukcesu przyczyniła się świetna gra p. Siemaszkowej w roli pani, stylem i sposobem ujęcia dającej świadectwo tej niepowszedniej intuicyi aktorskiej, jaką p. Siemaszkowa wlewa w każdą nową swą kreacyę sceniczną. Obok p. Siemaszkowej, przywoływanej owacyjnemi oklaskami, bardzo stylową postać dali pp. Józef i Maksymilian Węgrzyn, Sosnowski, Kosiński i Maryański.

Teatr był wysprzedany doszczętnie. Autorowi oraz p. Siemaszkowej wręczono kwiaty i po każdym akcie kilkakrotnie oboje wywoływano.

up

Z Rady m. Krakowa.

Kraków, 14 kwietnia

Wczorajsze posiedzenie rozpoczęło się przedstawieniem przez r. m. Batkę kilku spraw, dotyczących porządków w ulicach dzielnicy Ludwinów. Następnie prezydent dr Leo otworzył ogólną rozprawę

nad budżetem na rok 1912.

Referent generalny komisyi budżetowej r. m. Federowicz powołał się na drukowane sprawozdanie rozesłane członkom Rady, poczem uwolniono go od czytania tego sprawozdania i rozpoczęła się dyskusya.

Pierwszy zabrał głos r. m. Daszyński, który zaznaczył, że Kraków przystępuje do przeprowadzenia reformy wyborczej a przyspieszyć je powinien strach przed oddalonem o kilka mil „niebezpieczeństwem kapitału pruskiego“. Jeżeli w akcyi o reformę wyborczą bano się żydów, było to zupełnie mylnem stanowiskiem, bo żydzi zawsze żyli na polskiej ziemi, a złączą się jeszcze bardziej przez przymus szkolny i inne środki polityczno-społeczne. Jest poważna nadzieja, że sprawą reformy wyborczej wkrótce się zajmie Rada i skład jej się zmieni; dzisiejsza jednak — znajduje się w przykrem położeniu. Działalność obecnego prezydenta objawia się w pracy wydatnej, ale także i w tem, że zarząd miasta stał się bardziej biurokratycznym, że samą Radę uczyniono ciałem podrzędnem rodzajem jakiegoś „Beirathu“, którego członkowie w znacznie większej części nawet głosu nie zabierają. Zrażeni — nie bywają na posiedzeniach komisyj, w rzeczywistości tedy nie rządzą miastem ani jego zakładami, zostawiając wszystko prezydyum, które, obarczone pracą, nie może obmyśleć inicyatywy, lecz rządzi szablonem. Byłoby pogłębieniem autonomii, gdyby mniej było wpływania członków prezydyum na radców a więcej dzielenia się odpowiedzialnością z ogółem Rady. Należałoby utworzyć komitety z poszczególnych radców złożone, któreby się znosiły z urzędnikami magistratu. Trzeba o tem pomyśleć tem bardziej, że grozi nam zalew biurokratyczny. Tu (wskazując na stół urzędników magistratu) na ławie siedzi 15 ministrów naszych (wesołość), ale cóż oni znaczą. Czekają, aż prezydent na nich popotrzeć raczy! Sprawy mogłyby pójść lepiej, gdyby taki urzędnik mógł się w różnych sprawach znosić zaraz z takim komitetem.

Mowca krytykuje politykę drożyźnianą prezydyum miasta; ubolewa, że dotąd nie utworzono domu ludowego w Krakowie, że niema tu sali, tak bardzo potrzebnej dla tych zwłaszcza, którzy nie podobają się Sokołowi, dlatego, że „kolor ich jest czerwony“...

R. m. Turski: Sokół na zebrania polityczne nie udziela sali!

R. m. Daszyński: Otóż właśnie. A potrzeba zgromadzeń jest wielka, tu w Krakowie, gdzie w ostatnich latach zupełnie zamarło życie publiczne. — W dalszym ciągu omawia p. Daszyński kilka spraw, między innemi ogromne zaniedbanie gmin podmiejskich, mimo dobrych przedstawicieli przyłączonych dzielnic w Radzie, choć bardzo mało mówiących (Oklaski).

Mowca poświęca wkońcu osobny ustęp teatrowi krakowskiemu. Jest rzeczą niesłychaną co się dzieje w teatrze miejskim. Teatr pod e

becnym kierunkiem traci coraz bardziej swe dobre siły, giną owe tradycye roli, jaką teatr w Polsce odgrywa i jeżeli ktoś nie chce często widzieć tego „mixtum-compositum" na poły Pawła I, na poły Fryderyka Wielkiego, ten istotnie na te różne karykatury chodzić do teatru nie ma po co. Z powodu tej atmosfery, która dusi i tłami, należałoby także na „tego Pawła I" wywrzeć jakiś nacisk (Wesołość).

Mowa dra Bandrowskiego.

R. m. Bandrowski wskazuje na cyfry budżetów ostatniego dziesięciolecia i podnosi jako rzecz charakterystyczną, że wydatki w r. 1902 wynosiły 2 miliony koron, w r. 1909 — 4 miliony, w r. 1912 — 6,697.000, w ciągu więc lat dziesięciu podskoczyły ze 100 na 157, a potem na 256 prc. Przy dochodach ta skala procentowa wynosi 100, 169, 273 prc. Uderza więc ogromny skok w cyfrach budżetowych. — Wynika stąd, że gospodarka w ostatnich dziesięciu latach była intenzywną, a była także prawidłową, skoro uzyskano równowagę w wydatkach i dochodach. Gdybyśmy jednak z powodu tych cyfr oddawać się mieli optymizmowi sądząc, że budżet ten odpowiada Krakowowi, pomylilibyśmy się, bo miasto nasze jeszcze się nie może mierzyć z innemi. Stąpamy jednak w ostatnich czasach szybkim krokiem naprzód i czerpać należy otuchę, że jeżeli tak dalej pójdzie, kiedyś Kraków stanie się istotnie wielkim (Brawa).

Wskazawszy dalej na dochód z podatków, który w r. 1902 wynosił 1,476.000 koron, w r. 1909 — 2,128.000, zaś w r. 1912 —3,312.000, a więc procentowo 60, 51 i 49 prc., zaznaczył mowca, że dochód ten właściwie się obniża, co nie jest rzeczą normalną. W innym kierunku mamy jednak stan dobry, majątek gminy bowiem stale wzrasta. — W r. 1902 wynosił on 160.000, w r. 1909 — 1,013.000, w r. 1912 — 1,443.000 koron. Z tych wszystkich cyfr dla wszystkich, czy kto należy do opozycyi, czy do większości, jeden należy wysnuć wniosek, że budżetowanie jest normalne, że w budżecie stale widać tendencyę zdrową mnożenia majątku i że nasza gospodarka jest stale intenzywną.

Należy to skonstatować, że dzisiaj Kraków jest inny, niż dawniej, że powstała w nim chęć odżycia życiem nowem. Jeszcze nie widzimy tego w tym nowym Krakowie i czekać musimy, zanim ten Kraków nowy zrówna się ze starym. Bezwzględnie biorąc, może p. Daszyński na teraz ma racyę, gdy się jednak policzy, co dla przyłączonych dzielnic zrobiono, okaże się, że wiele. Dowiemy się o tem od przedstawicieli prezydyum...

R. m. Daszyński: Pan poseł jest przecież delegatem do prezydyum!

Głos: Od 24 godzin!

R. m. Bandrowski: Niezawodnie wkrótce będę miał ściślejsze informacye. (Wesołość). — Mowca wymienia następnie w kilku ogólnych cyfrach świadczenia dla gmin przyłączonych i stwierdza, że z powodu tego ma gmina prawo od obywateli gmin przyłączonych domagać się, aby dalszej wielkiej robocie nie przeszkadzano, aby ją wspierano. (Oklaski).

Budżet nasz wzrósł, ale jeszcze dużo pozostało do zrobienia. Dziesięciolecie ubiegło na wielkich inwestycyach, co do których, jak i co do sprawy Wielkiego Krakowa, wszyscy bez względu na różnice partyjne, byliśmy zgodni. Nie przewidzieliśmy jednak wszystkiego, brakło nam odwagi na zaciągnięcie długoterminowych pożyczek i pracujemy — krótkoterminowemi. Nie przewidywaliśmy takiego rozrostu elektrowni, teraz musimy w nią inwestować znaczne fundusze, dalej w gazownię, w budowle sanitarne, w czyszczenie miasta i t. d.

Przed tem wszystkiem jednak, zanim się ono stanie, trzeba podnieść jedno: wykazujemy nadwyżkę budżetową 197 K., ale budżet ten zaczyna być zupełnie twardym, a rzeczy naprzód torem swoim iść muszą. Znajdujemy się w chwili przełomowej, wszystko więc spokojnie rozważyć musimy, aby wielkie dzieło odrodzenia Krakowa nie natrafiło na przeszkody. W tym kierunku z Radą miasta współdziałać powinna prasa. (Oklaski).

Poseł Bandrowski omawiał następnie sprawę drożyzny, co do której na parlament nie wiele zdaje się można liczyć. Kwestyę mieszkaniową powinniśmy mieć na uwadze, starać się dalej przez Koło polskie o reformę podatku domowoczynszowego, który u nas jest tak horendalnym.

I jeszcze jedna ważna sprawa. Jak miasto obejmuje coraz więcej zadań społecznych, tak powinno więcej obywateli do rządów miastem pociągać. Należy szerzyć zrozumienie obywatelskiej wspólności i oddać sprawiedliwość społeczną — wszystkim. Pierwszorzędną tedy rzeczą jest reforma ordynacyi wyborczej. W tym kierunku wytwarza się już pewna harmonia, i należy dążyć do tego, aby sprawa przyszła do skutku a przyszłe wybory odbyły się już na nowej podstawie. Szukajmy nowych sił w społeczeństwie, bo im więcej siły, tem silniejsza praca. (Żywe oklaski).

Dalsze przemowy.

R. m. Peroś konstatuje wzrost majątku miejskiego. Jest to rzeczą ogromnie ważną wobec powtarzanych tu i owdzie zdań, że gospodarka Krakowa opiera się tylko na długach. Długi zmniejszają się stopniowo, gospodarka w ostatnich latach zwłaszcza postępuje na podstawie zdrowych zasad, mimo „czasów wojennych", które stanowi utworzenie Wielkiego Krakowa i podjęcia zwiększonych zobowiązań. Pocieszenia godnem jest także to, że mimo zwiększonych wydatków, nie podwyższamy dodatków do podatków, lecz szukamy innych źródeł dochodu. Mowca wskazuje następnie na szereg spraw, przeprowadzonych na pożytek miasta. Skanalizowanie Wisły dobiega końca, życzyć należy, aby zabezpieczenie miasta przed powodzią jak najrychlej było dokonane. Omówiwszy sprawę kolei obwodowej i gruntów pofortecznych, wskazał mowca na troskę o rozszerzenie tramwaju i zwiększenie gazowni i elektrowni. Budowa pawilonów zakaźnych nie ma w Radzie żadnego przeciwnika i z pewnością niebawem będzie załatwioną. Dalej omawiał r. Peroś sprawy mieszkaniowe; założone z inicyatywy Rady Towarzystwa budowy tanich mieszkań, wybrało już plac i wniosło do komisyi gruntowej prośbę o sprzedaż.

Dłuższy ustęp poświęcił mowca sprawom gmin podmiejskich, które nie są traktowane po macoszemu, skoro wydano na nie od kwietnia 1910 do końca r. 1912 sumę 2,700.118 koron, a mianowicie na czyszczenie ulic 147.746, na szkoły 1,200.100, na telefon, roboty drogowe i inne różne wydatki — resztę. Dochodu zaś z podatku, złożonego przez mieszkańców tych dzielnic przyłączonych, miała gmina tylko 274.000 K. Gmina więc zrobiła bardzo wiele i to uznać należy. Mowca wskazał następnie na ciężary, jakie Kraków ponosi, z powodu tego, że jest twierdzą; należy mieć nadzieję, że posłowie krakowscy, w pierwszym rzędzie prezes Koła polskiego wszystko uczynią, aby te ciężary były zmniejszone. Co do aprowizacyi miasta, należałoby się starać o połączenie miasta od strony południowej zapomocą linij kolejowych z miejscowościami, z których dowóz produktów żywności jest wskazany.

Omówiwszy sprawę ustawy budowlanej, domu ludowego, zakładu Alberta i t. d., poruszył mowca sprawę inwazyi obcych firm w przemyśle budowlanym w kraju a w ostatnich latach do Krakowa. Firmy te budowlane, oparte o zakrajowe banki, zakładają tutaj swoje filie i chcąc zawładnąć całym tutejszym terenem trzymają się tej starej zasady, aby przez niskie ceny i dogodne warunki spłaty, zabić zupełnie miejscowy przemysł. Stwarza to wielkie niebezpieczeństwo dla całego stanu rzemieślniczego — albowiem firmy te oparte o system fabryczny, sprowadzają wszystkie dostawy i materyały ze swoich centrali, a budowle w Krakowie wykonywują obcymi robotnikami obcymi profesyonistami, tak, że tutejsi rzemieślnicy i dostawcy, których byt ściśle związany jest z przemysłem budowlanym, prawie nic, albo bardzo mało mają przy tego rodzaju budowlach zarobku. Stan ten przez brak odporności społeczeństwa pogarsza się z dniem każdym, jak lawina: dziś pracuje już 1000 obcych robotników. Jest kwestyą pierwszorzędnej wagi ostrzedz społeczeństwo przed tem wielkiem niebezpieczeństwem i postawić pod pręgierzem opinii publicznej tych, którzy dla rzekomej taniości, zaprzedają najżywotniejsze interesa społeczne, i swoim postępowaniem ułatwiają zaaklimatyzowanie się przybyszów, których bojkotowanie jest obowiązkiem każdego o polskość miasta i kraju dbałego obywatela. (Oklaski).

Następnie dyskusyę zamknięto.

R. m. Nowak Julian uważa za objaw dodatni to, że dyskusyę już zamknięto, że jest tendencya, aby dużo nie mówić, poczem reaguje na wywody r. Daszyńskiego o stosunku prezydyum do Rady. Może jest w tem coś prawdy, ale i z drugiej strony trzeba powiedzieć, że Rada ma to, na co zasługuje i czego chce, że poszczególni radcy nie zawsze kwapią się, aby przybywać na posiedzenia sekcyj i komisyi i sprawami się interesować i informować. Wchodząc w szczegóły dyskusyi o gminach podmiejskich, zaznacza mowca, że główne postulaty odnoszą się do kanałów i bruków. Są to rzeczy bardzo kosztowne i należałoby postarać się o pomoc państwową, o co pokusić się można, zwłaszcza teraz, gdy zaszła ta okoliczność, że prezydent Krakowa jest prezesem Koła polskiego.

W dalszym ciągu mowca wskazywał na szereg spraw miejskich, przestrzegał przed wielkim optymizmem co do gazowni i elektrowni, gdzie nawet niektórzy myśleli o podwyższeniu ceny tych produktów i oświadczył się za przejściem do dyskusyi szczegółowej.

R. m. Pająk przedstawił różne postulaty, jako przedstawiciel dzielnic przyłączonych i domagał się uproszczenia w niektórych kierunkach manipulacyi magistratu.

R. m. Gross podnosi, że nie wszyscy mieszkańcy Krakowa mają powód być zadowolonymi i jeżeli mowcy w dyskusyi budżetowej operowali tylko światłem, mówca chce dorzucić nieco cienia. (Wesołość). Jest ogólna kryzys a odczuwają ją głównie miasta; nie mają one jednak dosyć siły, aby się obronić i gdyby tę siłę miały, nie odważyłby się taki sekretarz generalny Banku austro-węgierskiego grozić utrudnieniami kredytowemi. A te utrudnienia są ważne w kierunku socyalnym, bo rzucono się przedewszystkiem na kredyt budowlany, w czasie, gdzie kwestya mieszkaniowa jest na porządku dziennym; są ważne dla nas, bo sekretarz nie mówił o Wiedniu, ale o Galicyi.

Sprawa ta ma ścisły związek z naszą polityką miejską, która jest wadliwą. Mamy dalekie plany — bliższe lekceważymy. Pierwej, zanim administracyjnie przyłączyliśmy gminy podmiejskie, należało w gminach tych nabyć grunta. Ale nie byliśmy i nie jesteśmy zorganizowani. Pieniądze nasze wędrują do Lwowa i Wiednia — my nie mamy żadnej centrali zupełnie dla siebie. Nasza Kasa Oszczędności dotąd nie utworzyła zakładu emisyi listów zastawnych; — wprawdzie wielki wydział przed dwoma laty już uchwalił statut, ale z powodu projektu zmian, dotąd wszystko spoczywa. Należy nam jakoś otrzeźwieć, a nie czekać na — przyszłość. Brak nam organizacyi ekonomicznej, politycznej i społecznej. Nie jest tak dobrze, jak podnieśli inni mowcy; ci, co są w Radzie, są zadowoleni, inni — nie. Należy więc koniecznie zmienić ordynacyę wyborczą. (Oklaski).

Na tem przewodniczący odroczył dyskusyę budżetową do poniedziałku.

Sprawa podwyższenia taryf węglowych.

Kraków, 14 kwietnia.

Ankieta w sprawie podwyższenia taryf węglowych odbyła się wczoraj w krakowskiej Izbie handlowej przy współudziale delegata Wydziału krajowego insp. taryfowego Chodkiewicza, posłów Battaglii i Zarańskiego, imieniem prezydyum miasta dra Henryka Szarskiego, rektora politechniki lwowskiej inż. Syroczyńskiego, zastępcy Izby handlowej we Lwowie wicesekretarza Tennera, delegata starostwa górniczego nadradcy Bocheńskiego oraz okręgowego urzędu górniczego nadkomisarza Czerlunczakiewicza. Reprezentowane były również wszystkie galicyjskie kopalnie węgla i grono wybitnych przemysłowców i członków Izby handlowej oraz Rady miasta.

Po przywitaniu uczestników przez szefa biura dra Benisa, który w zastępstwie prezesa Dattnera objął przewodnictwo, przeprowadzono ożywioną debatę nad zarządzonem przez ministerstwo kolejowe podwyższeniem taryf węglowych, w której zabierali głos pos. Battaglia, dr Benis, radca Blumenfeld, insp. Bund, insp. Chodkiewicz, dyr. Filippi, dyr. Schimitzek, Tenner i pos. Zarański.

W zagajeniu przedstawił przewodniczący szkodliwe skutki reformy taryfowej zarówno dla konsumentów, jak i dla producentów węgla oraz wyjaśnił stosunek krajowej produkcyi węgla do kopalnictwa górno-śląskiego, jak niemniej przyczyny, dla których przemysł nasz wymaga specyalnej opieki wobec groźnej konkurencyi węgla pruskiego.

Argumenty rzeczowe referenta Izby krakowskiej spotkały się z zupełnem uznaniem wszystkich uczestników ankiety, wśród których nie brakło znawców stosunków górniczych.

Następnie odczytano pismo ministra dla Galicyi Długosza, donoszące, że wedle informacyi, ministerstwo kolejowe gotowe jest do ustępstw co do taryfy węglowej, skoro tylko będą znane życzenia interesentów. Ze względu na taki stan sprawy prosi ekse. Długosz o jak najspieszniejsze zakomunikowanie wyników obrad, które zużytkuje natychmiast, aby z całą usilnością wystąpić w obronie interesów krajowego przemysłu węglowego.

Poseł Zarański wyraził wdzięczność Izbie krakowskiej za zajęcie się tak ważną dla kraju sprawą i przyrzekł ze swej strony poruszyć ją na jednem z najbliższych posiedzeń Koła polskiego.

Przedłożona przez Izbę krakowską w porozumieniu z Wydziałem krajowym rezolucya, przyjętą została jednomyślnie w następującem brzmieniu:

„Wobec tego, że wprowadzona z dniem 15 maja 1912 roku nowa taryfa węglowa zawiera dla Galicyi zwyżki, obciążające niepomiernie krajową konsumcyę węgla, jakich w równej wysokości wskutek odmiennych stosunków lokalnych nie ponosi żaden inny kraj koronny;

że zwyżka ta zagraża w wysokim stopniu rozwojowi galicyjskiej produkcyi węgla i osłabia jej siłę konkurencyjną wobec węgla zagranicznego, tak z uwagi na przeciętnie niższą zawartość kaloryczną węgla krajowego, jak i ze względu na droższą produkcyę węgla w kraju w porównaniu z Górnym Śląskiem;

że specyalna krzywda spotkała w szczególności miasta Kraków i Lwów przez podrożenie stawek na węgiel, przeznaczony do użytku gazowni i elektrowni miejskich, podczas gdy np. stawki taryfowe na takiż węgiel dla gazowni i elektrowni wiedeńskich nie uległy zmianie,

uchwalono zwrócić się do Koła polskiego, Wydziału krajowego, ministerstwa dla Galicyi oraz Izb handlowych i przemysłowych w Krakowie, Lwowie i Brodach i Centralnego Związku galicyjskiego przemysłu fabrycznego z prośbą o interwencyę:

1) aby zwyżka taryf węglowych dla Galicyi została ogólnie, a wydatnie zredukowaną; 2) aby dla węgla krajowego ustanowiono do znaczniejszych miejsc konsumcyjnych w Galicyi taryfę stacyjną ze stawkami zniżonemi, umożliwiającemi skuteczną obronę przed konkurencyą węgla pruskiego; 2) aby dla miejskich elektrowni i gazowni w Krakowie i we Lwowie pozostawione zostały tak, jak to miało miejsce we Wiedniu, obowiązujące obecnie, — względnie do 1 stycznia 1912 roku stawki frachtowe bez żadnego dalszego podwyższenia; 4) aby przyrzeczone przez ministerstwo kolejowe ulgi przy wywozie węgla galicyjskiego do Węgier nie zostały dotknięte ogólnem podwyższeniem taryfy.

Przeprowadzenie dalszej akcyi powierzono Izbie handlowej i przemysłowej w Krakowie łącznie z Wydziałem krajowym, które się w tej mierze zniosą z ministerstwem dla Galicyi oraz prezydyum Koła polskiego.

Z Banku galicyjskiego dla handlu i przemysłu.

Kraków, 14 kwietnia.

W sali posiedzeń Banku galicyjskiego dla handlu i przemysłu odbyło się wczoraj ogólne zgromadzenie akcyonaryuszów pod przewodnictwem prezesa Rady nadzorczej posła Goetza-Okocimskiego. Jako komisarz rządowy przybył radca skarbowy dr Wład. Patkiewicz. — Po słowie wstępnem prezesa, który zaznaczył, że obecnych jest 12 akcyonaryuszów, rozporządzających 6483 akcyj, — czyli 2,593.200 koron kapitału, a głosów 1291, dyrektor Sędzimir przedłożył sprawozdanie Rady nadzorczej z czynności za rok ubiegły, konstatując dalszy postęp w rozwoju instytucyi, który pozwala także od podwyższonego kapitału akcyjnego pomimo zupełnego odpisania z emisyą akcyj połączonych kosztów w sumie 10.598 25 K i przekazania do funduszu zabezpieczenia listów zastawnych kwoty koron 10.136 50, wydzielić tę sumę, jak w roku przeszłym, dywidendę. W roku ubiegłym otwarto oddział hipoteczny na podstawie emisyi listów zastawnych. Oddział ten rozpoczął swoją czynność w lipcu i jest uzasadniona nadzieja, że ten stopniowo pomyślnie się rozwinie. Dnia 31 grudnia 1911 wynosił stan pożyczek hipotecznych 3,629.700 K, które są zabezpieczone hipotekami wartości szacunkowej 8,051.782 K.— W roku ubiegłym przyznano 377 pożyczek na 22,000.200 K, a mianowicie: na dobra ziemskie 5,541.500, na realności miejskie 16,392.700, na majętności włościańskie 66.000 K. Do 31 grudnia 1911 wypłacono 71 pożyczek hipotecznych w kwocie 3,629.700 K. Rozszerzono dalej zalej zakres działania przez otwarcie działu węglowego.

Z odpisanych dawniej wierzytelności wpłynęła w ubiegłym roku kwota 6624·30 K, którą wcielono do zwyczajnego funduszu rezerwowego, wynoszącego 252.655·93 K. Do funduszu zabezpieczenia listów zastawnych złożono 11.000 koron austryackiej renty lipcowej, wartości kursowej 10.136·50 koron, odpisując tę kwotę równocześnie w rachunku zysków i strat. Wskutek podwyższenia płac i powiększenia personalu przez otwarcie oddziału hipotecznego zwiększyły się koszta w porównaniu z rokiem ubiegłym o 31.608·49 K. Należytości wykazane w kwocie 18.230·33 K zwiększyły się w porównaniu z rokiem ubiegłym o 11.493.06 K wskutek zapłaty należytości stemplowej od nowej emisyi akcyj.

Rozdział zysków.

Według przedłożonego zestawienia rachunku zysków i strat wynosi czysty zysk 298.344·68 K. Z kwoty tej zaproponowano przydzielić 5 prc. do funduszu rezerwowego zwyczajnego, t. j. K 14.917·23, 5 proc. do funduszu zabezpiecz. listów zastawnych, t. j. 14.917.23, użyć na wypłatę 5 proc, dywidendy 200.000 K, z pozostałych zaś 68.510·22 K po potrąceniu statutowej tantyemy 15 prc. dla Rady zawiadowczej i dyrekcyi 10.276·53, wypłacić akcyonaryuszom 1 proc. superdywidendy t. j. 40.000 K, z pozostałych zaś 18.233·69, z doliczeniem przeniesienia zysku z roku 1910 42.494·77 K, przeznaczyć do funduszu pensyjnego dla urzędników i sług Banku 15.000, pozostałą zaś resztę 45.728·46 K przenieść na rachunek następnego roku. W ten sposób przypadnie do wypłaty dnia 1 lipca r. 1912 kupon nr 5 akcyj w kwocie 24 K.

Bilans.

Dyrektor Ungar przedłożył następnie bilans, wynoszący w stanie czynnym i biernym sumę 19,925 946 K 25 hal. Rachunek strat i zysków za r. 1911 wynosi 787.295 K 08 hal.

Dalsze obrady.

W dyskusyi przemawiał p. Samueli ze Lwowa; wyjaśnień udzielił dyrektor Ungar; zabierali następnie głos adw. dr Bednarski, prezydent Dattner, dyrektor Strzyżowski i dr Steczkowski, poczem przyjęto do wiadomości sprawozdanie rady zawiadowczej z czynności za r. 1911.

Po przemowie p. Weissa ze Lwowa, udzielono absolutoryum Radzie zawiadowczej i przyjęto jej propozycye co do rozdziału zysków i strat. — Do komitetu rewizyjnego wybrano na członków pp. Jakóba Weissa i dra Jana Adamskiego, na zastępcę p. Tadeusza Winiarza. Na tem obrady zakończono.

Kronika.

Kraków, niedziela 14 kwietnia.

Kalendarzyk kościelny: Justyna i Tyberyusza.

Kalendarzyk astronomiczny: Wschód słońca o godz. 4 min. 52; zachód o godz. 6 m. 30; długość dnia godzin 13 min. 38.

Prognoza stacyi meteorologicznej w Wiedniu: Pogodnie, niestałe, nieco cieplej, półn. mierne wiatry.

Teatr miejski imienia Słowackiego: po południu: „Kościuszko pod Racławicami"; wieczór: „Lilie".

Teatr maryonetek (ulica św. Jana l. 8) trzy przedstawienia: o godz. 2 30, 5 i 7 wieczorem.

Match „Cracovii" z klubem bielsko-bialskim o godz. 3 popoł.

Święcone:

W Sokole krakowskim o godz. 8 wieczorem.

w Towarzystwie weteranów wojskowych w pałacu Spiskim o godz. 3 popoł.

W klubie rękodzielniczo-mieszczańskim o godz 11 przedpoł.

Wystawa w Towarzystwie sztuk pięknych otwarta od godz. 11 do 4 po południu.

Wystawa obrazów Powszechnego Związku artystów w pałacu Spiskim (Rynek) otwarta od godz. 9 rano do 5 wieczorem.

Wystawa przemysłowa w domu Towarzystwa technicznego (ul. Straszewskiego l. 28).

Dzień Kościuszkowski. Dzisiaj, w niedzielę, zbierane będą składki na pomnik Kościuszki przy następujących stolikach:

1) Przed firmą A Hawełka — gospodyni p. Jarszewska, artystka teatru miejskiego. 2) Przed hotelem Drezdeńskim — gospodyni p. Renardówna, artystka teatru miejskiego. 3) Przed kościołem Maryackim — gospodyni p. Karbowiakowa. 4) Przed firmą Wenzel — gospodyni p. Bilińska. 5) Przed „Baranami" — gospodyni p. Świgostowa. 6) Przed Sukiennicami — gospodyni p. Zarzycka, artystka teatru miejskiego. 7) Przed Drobnerem — gospodyni p. Kielska. 8) Przed Bisanzem — gospodyni p. Niklewiczowa. 9) Przed uniwersytetem — gospodyni p. Wijasińska. 10) Przed dawną akcyzą przy ulicy Wolskiej — gospodyni p. Hołowaczowa. 11) Przed mostem zwierzynieckim — gospodyni p. Pająkowa. 12) Przed teatrem — gospodyni p. Stączkowa. 13) Przed pomnikiem Straszewskiego — gospodyni p. Glińska.

Muzyka kościelna. Podczas mszy św. o godz. 12 w południe w kościele N. P. Maryi śpiewać będzie dziś p. Marya Lebensteinówna z Medyolanu.

Pamiątkowe nabożeństwo. W kościele św. Floryana na Kleparzu odprawionem zostanie w poniedziałek przewodni, dnia 15 kwietnia b. r. o godzinie 10$^{1}/_{2}$ przed południem uroczyste nabożeństwo na intencyę cudownego ocalenia miasta Krakowa od pożaru w r. 1528. Msze św. i wotywy odprawiać się będą na tę intencyę bez przerwy od godziny 6 rano. Nabożeństwo to od połowy XVI. w. corocznie w poniedziałek przewodni w kościele św. Floryana się odprawia.

Święcone w „Gwieździe". Jak zawsze, tak i w tym roku odbyło się w Stowarzyszeniu „Gwiazda" uroczyste wspólne święcone. Obrzędu poświęcenia dokonał kapelan „Gwiazdy" ks. Hanuszak, który następnie wygłosił do zebranych okolicznościowe przemówienie, poczem prezes Stowarzyszenia p. Tomasz Bujas, obchodząc ze święconem jajkiem wszystkich zebranych, składał im serdeczne życzenia.

Do suto zastawionych stołów zasiadła pokaźna liczba członków „Gwiazdy" i ich rodzin, tudzież zaproszonych gości.

Po spożyciu święconego zabrał głos prezes Bujas i wzniósł toast na cześć obecnych reprezentantów uczestników powstania z r. 1863, oraz wszystkich obecnych, wyrażając przytem życzenie, aby w niedalekiej przyszłości mogła „Gwiazda" przyjmować na święcone gości już pod własnym dachem.

Wznosili nadto toasty: wiceprezes Stowarzyszenia p. Zając, drugi wiceprezes p. Górka (wierszem), dalej p. Stróżyński, ks. Hanuszak i inni, podnosząc zasługi obecnego prezesa „Gwiazdy" dla Stowarzyszenia.

Wśród serdecznego i miłego nastroju przeciągnęła się pogawędka do późnego wieczora.

Nowe zarządzenia w sprawie zniżek kolejowych. Dyrekcya kolei donosi nam: Wskutek rozporządzenia ministerstwa kolejowego mają być zniżki ceny jazdy, udzielane osobom prywatnym, wysyłane pocztą. Rozporządzenie to dotyczy także osób, zamieszkałych w Krakowie. W celu doręczenia udzielonej zniżki pocztą, ma proszący o nią dołączyć do odnośnego podania kopertę, dokładnie zaadresowaną do siebie i opatrzoną marką pocztową. Bez takich kopert podania i zniżki przyjmowane nie będą.

Podania wraz z należytością manipulacyjną należy, jak dotąd, wnosić do dziennika podawczego tutejszej dyrekcyi kolei państw. ewentualnie przesyłać je pocztą. Na złożone podania nie będzie się wydawać żadnych znaczków, ani też potwierdzeń odbioru.

Rozporządzenie niniejsze weszło już w życie z dniem 9 kwietnia b. r. Przy tej sposobności przypomina dyrekcyi kolei, iż podania, w mowie będące, należy wnosić we własnym interesie jak najwcześniej i tak: w zwykłym czasie nie później jak na 5 dni przed zamierzonem rozpoczęciem jazdy, zaś w czasach, jak przed Bożem Narodzeniem, Wielkanocą i wielkiemi wakacyami, kiedy ruch jest zwiększony, przynajmniej na 14 dni naprzód.

Wreszcie nadmienia się, iż celem uniknięcia ewentualnego zwracania podań o zniżkę do uzupełnienia, należy podania te zaopatrywać także we wiarogodne potwierdzenia, czem petent się trudni względnie z czego się utrzymuje.

Zakład hydro-elektryczny na Dunajcu. Dr Rudolf Beres prosi nas o zaznaczenie, że w artykule wczorajszym o projektowanej centrali wodnej na Dunajcu, zaszła pomyłka drukarska. Średnia produkcya roczna zakładu wynosić ma nie 95.000, jak podano, lecz dziewięćdziesiąt pięć milionów kilowatgodzin rocznie.

Z uniwersytetu lwowskiego. Ministerstwo wyznań i oświaty zatwierdziło uchwałę kolegium profesorów wydziału prawa i umiejętności politycznych, dopuszczającą dra Juliana Nowotnego do docentury z austryackiego prawa karnego i procedury karnej na uniwersytecie lwowskim.

Wpisy do wyższych klas gimnazyum ruskiego w Przemyślu — zamkniętych z powodu strajku z okazyi śmierci Czornyja — rozpisane będą, jak nam telefonują ze Lwowa, na początek przyszłego tygodnia. Pewna liczba uczniów, którzy się dopuścili wykroczeń, nie będzie przyjęta do gimnazyum.

Odpowiedzialny redaktor i wydawca:
Michał Konopiński.

Ruch przejezdnych.

Kraków, 13 kwietnia.

NOWY HOTEL NARODOWY, własność dra Stanisława Adamskiego, ulica Poselska, 22, (gustownie odrestaurowany. Parkiety, światło elektryczne, restauracya, łazienki w miejscu. Pokoje ze światłem od 2 koron w zwyż i stajnia): Jan Rzemiński z Kijowa, Wiktor Bielewicz z Nowego Sącza, Wojciechowie Fultynowie z Kuchar (Król. Pol.), Wojciechowie Tabakowie z Jasła, Eugeniusz Glatmann z Makowa, Bruno Rubinfeld z Hannsdorf (Morawy), Ludwik Meszken z Ząbkowic, Karol J. Grober z Morawskiej Ostrawy, Jan Śliwka z Białej, Michał Zarembowicz ze Skalmierza, sędzia Ludomir Gina z Niska, Teofil Klein z Poznania, Elward Böhm z Wiednia, Z. Hirschler z Budapesztu, Władysław Salenaski z Łuczyc (Król. Pol.), Maurycy Seller z Drohobycza, Irena Janicka z Birczy.

HOTEL BELVEDERE, ul. Basztowa, 27, w pobliżu dworca kolej. (pokoje od 2 koron. Łazienki, restauracya i kawiarnia na miejscu: Beno Markiewicz z Wrocławia, Arwid Arndt z żoną z Dorpadu, Otto Bakker z Wiednia, Władysław Skup z Warszawy, Otto Robiczek z Pragi, Józef Korczak, Franciszek Bieliński ze Lwowa, Roman Kawczyński z Sosnowca, Marya Reczyńska z Katowic, Leon Sobel z Przemyśla, Leon Eliasz z Jasła, Natan Rosenbaum z Wiednia, Ernest Hülmer, Józef Blicharski ze Lwowa, Franciszek Kazimierski z Lublina, Jakób Friedman z Proskurowa (gub. podolska), Władysław Podobiński z Nowego Sącza, Jan Płoronowski z Lipnika (Śląsk), E. Rath z Ransdorf.

Podziękowanie.

Dotknięci bolesnym ciosem po niepowetowanej stracie Męża i Ojca, składamy serdeczne podziękowanie za okazane nam współczucie, za wzięcie udziału w smutnym pochodzie pogrzebowym i za oddanie czci zmarłemu przez liczny zjazd z dalekich stron, mimo Wielkiego Święta i niepogody, — oraz za nadesłane wspaniałe wieńce.

Przedewszystkiem dziękujemy Przewielebnemu Duchowieństwu, Radcy Dworu Wilhelmowi Kleinowi, jako zastępcy Jego Excelencyi Pana Ministra robót publicznych, Jaśnie Wielmożnemu Panu Delegatowi Radcy Dworu Adamowi Fedorowiczowi, Magnificencyi Rektorowi dr. Szajnosze i Panom Profesorom Wydziału prawniczego, członkowi Izby Panów Radcy Dworu Drowi Fryderykowi Zollowi sen., wiceprezydentowi miasta Radcy Dworu Józefowi Saremu, Naczelnikowi salin wielickich J. W. Panu Nadradcy górniczemu Antoniemu Müllerowi, wszystkim P. T. Reprezentantom Władz wojskowych i cywilnych, wszystkim P. T. Panom Gwarkom, Dyrektorom i Inżynierom górniczym, Gremium Urzędników Starostwa górniczego, starszemu Radcy górniczemu Antoniemu Gerżabkowi i Dyrektorowi Antoniemu Schimitzkowi za podniesienie zasług zmarłego w swych mowach pogrzebowych i Chórowi akademickiemu pod batutą Pana Bolesława Wallek-Walewskiego.

Serdeczne „Bóg zapłać" wyrażamy deputacyom górników z Jaworzna, Sierszy, Brzeszcz, Libiąża i Tenczynka pod wodzą inżyniera górniczego p. Bolesława Leonharda i muzyce salinarnej w Wieliczce, oraz wszystkim znajomym, którzy oddali ostatnią posługę zmarłemu.

Edmundowa Rielowa
z synami, synową i krewnymi.

ZMIANA LOKALU.

Dom handlowy i przemysłowy, oraz koncesyonowane Biuro pośrednictwa

przy kupnie i sprzedaży kamienic, realności, parcel budowlanych, majątków ziemskich i t. p. **ADAMA BILIŃSKIEGO w Krakowie**, przeniesiony został do domu własnego **przy ulicy Garncarskiej l. 6, Telefon Nr 1004.** 185 4 0

Ważne dla Pań!

Z dniem 1 kwietnia b. r. otwarłam

Pracownię sukien damskich „Kamilla"

przy ul. Karmelickiej 34, I. p.

Jako była krojczyni firmy p. Grabowskiego mam nadzieję, że pod każdym względem odpowiem najwybredniejszym wymaganiom WPań. Polecając się łaskawemu poparciu, pozostaję 3440 2 6

z wysokim szacunkiem

Kamilla Wolkówna.

W Krakowie przygotowuję **do egzaminu państwowego z muzyki** (Lwów). Przedmioty teoretyczne, harmonia i t. d. w krótkim czasie, pod gwarancyą, na termin jesienny. Honoraryum po zdaniu egzaminu. Warunki przystępne. Zgłoszenia: Lwów, Biuro Sokołowskiego, pasaż Hausmana „S. K". 3305 2 10

Na śluby

chrzty polowania, wycieczki, wynajmuje samochody i powozy, — **Piotr Guzikowski, Groble 5.** Telefon 336. 160 10 0

Panna władająca językiem polskim i niemieckim w słowie i piśmie, pisząca na maszynie, z praktyką biurową, szuka posady. Zgłoszenia listowne przyjmuje Adm. „N. Reformy" pod **I. S.** 3455 2 3

Miejski Zakład elektryczny

w Nowym Sączu

przyjmie zaraz kilku młodych **monterów instalacyjnych.** Zgłoszenia z podaniem warunków i zaopatrzone świadectwami nadsyłać do Kierownictwa Zakładu. 3439 3 3

„Fortuna"

biuro pośrednictwa sprzedaży majątków, obszarów leśnych i realności miejskich. — Szpitalna 18. 3009 5 5

Panna korespondująca samodzielnie po niemiecku, pisząca biegle na maszynie, z praktyką biurową, poszukuje posady w miejscu lub na prowincyi. S. B. 305 poste restante Kraków. 3456 2 3

Dom nowy murowany

składający się z 5 pokoi, 2 kuchni, sieni, werandy, piwnicy, dwóch komórek, 2 pokoi letnich na górze, altany — obok rzeczki, w ogrodzie morgowym owocowym, w górskiem miasteczku Grybowie, tanio do sprzedania. Wiadomość: E. Czapliński, Kraków, Szewska 2. 3438 3 5

Jaja wylęgowe

białych **Orpingtonów**, kur nośnych i mięsnych, sprzedaje po 40 hal., za czyste zwracając pieniądze, Ign. Łukasik, Limanowa. 3414 2 5

Siwe włosy!

znikają **natychmiast** po użyciu środka

W. Seegera „Wesena" farby orzechowej K 2·40

W. Seegera „Nuxol" lub „Pigmentin" K 2·40 K 4·—

Kto chce je usunąć **powoli i nieznacznie,** niech użyje środka

W. Seegera „Nuancin" K 4

przetworu przeźroczystego jak woda, podobnego raczej do wody na włosy.

Komu **wypadają** włosy lub ma **łupież** (łuski) **na głowie,** niech używa wody do włosów

W. Seegera balsamu brzozowego

który zawiera czysty, **leczący** sok brzozy.

Jedynie prawdziwe wyrobu W. Seegera, Wiedeń. — Warszawa. Składy we wszystkich aptekach, drogueryach, lepszych perfumeryach i zakładach fryzyerskich.

Generalny zastępca: Szymon Tilles, Wiedeń II., Taborstrasse 46. 83 22 30

Księgarnia G. Gebethnera i Sp. w Krakowie

otrzymała na skład główny:

	Koron
Breyer St. dr. **Jak można odzyskać i zachować zdrową i piękną cerę?**	1·—
May K. **Nad Rio de la Plata.** Powieści podróżnicze XVII.	5·50
Pietraszkiewiczówna S. **Dzieje filomatów w zarysie**	4·—
Sokolnicki M. **Generał Michał Sokolnicki.** Monografie w zakresie dziejów nowożytnych XI.	4·—
Starczewski E. **Sprawa polska**	4·—
Stefański Z. **Sen dnia letniego**	3·—
Szczepanowski S. **O polskich tradycyach w wychowaniu**	4·—
Teslar J. **Wpływ Biblii na Zygmunta Krasińskiego**	—·80

Do nabycia we wszystkich księgarniach. 3349 2 3

Zakopane

ulica Krupówki l. 31.

Kamil Baum

Tarnów

ulica Katedralna l. 2.

Bazar zakopański

najstarsza firma chrzescijańska poleca

Rzeźby, Ciupagi, przybory do szycia, pisania, malowania i pamiątki.

Skład papieru

Drukarnia à la minut, składnica przyborów szkolnych Polskiego Towarzystwa pedagogicznego we Lwowie. 31 11 0

MAGAZYN KONFEKCYI DAMSKIEJ Józefa Gałązki

Kraków - - - - - - - - - - ulica Foryańska 49, I. p.

poleca gotową konfekcyę damską j. t. kostyumy, płaszcze, bluzy, spodnice etc. Zamówienia wykonywa szybko i gustownie również z dostarczonych materyałów. Na składzie materyały angielskie i krajowe. **Wykonywa suknie spacerowe i wizytowe. — Ceny umiarkowane.** 2570 5 10

Jubiler B. ARMATOWICZ

Kraków, Rynek l. 18. 2464 8 10

Pracownia i skład wyrobów złotych i srebrnych, najgustowniejszych, w największym wyborze. Zamiana, tudzież naprawa biżuteryi, sumienna i punktualna. Chińskie srebro po cenach fabrycznych na składzie.

Herbata z Brodów

Od dawien dawna z swej dobroci i zapachu znaną prawdziwą

Herbatę rosyjską

1 zbioru majowego, poleca handel 29 10

W. ADAMOWICZA

w Brodach na pograniczu rosyjskiem

1 funt „Familijnej" bardzo dobrej	K 2·80
1 funt „Melange de Moskou" w oryg. opak., najlepszej	5·—
1 funt „Imperial" cesarskiej, w oryginalnem opakowaniu	7·—
1 funt „Okruchów" z najlepszych herbat kwiatowych	2·40
Kawa Ceylon, grubooziarnista, franco 5 kg. 18 i	K 20·—
Bulion wołyński, hygieniczny, z dziczyzny 1 kilo	K 6·40
Grzybki litewskie, białe czapeczki 1 kilo	K 8·—

Herbata z Brodów

Nowość! Nowość!

Wydanie jubileuszowe

Favorit żurnal sezonowy - - **na wiosnę i lato 1912**

wydanie z polskiem objaśnieniem mód, cena 1 20 K, z przesyłką 1 60 K, za zal. 1 85 K — poleca skład żurnali gotowych krojów i manekinów

M. Landau, Kraków, ul. św. Krzyża 5.

Prosimy żądać tylko wydania z polskiem objaśnieniem. 1981 13 14

PARKIETY W ROZMAITYCH WZORACH
POSADZKI DESZCZUŁKOWE DĘBOWE, BUKOWE
PODŁOGI WSZELKIEGO RODZAJU
ZAKŁAD PRZEMYSŁU BUDOWLANEGO
ALFRED LANGROD
KRAKÓW

3247 3 10

ŻEGIESTÓW-ZDRÓJ (Nad Popradem — przed Krynicą). Zakład zdrojowo-kąpielowy i klimatyczny

położony śród cudownej przyrody górskiej, 600 m. nad pow. morza, śród wspaniałych lasów z klimatem podalpejskim.

Kąpiele mineralne o najsilniejszej szczawie żelezistej i o bardzo wielkiej zawartości kwasu węglowego, kąpiele borowinowe o pierwszorzędnych własnościach, zabiegi hydropatyczne, kąpiele w rzece Popradzie, oraz słoneczne.

Wskazania lecznicze: niedokrewność, choroby kobiece, blednica, osłabienia nerwowe, zimnica, przemiana materyj, choroby serca i naczyń krwionośnych, choroby wysiękowe i t. p.

Wody mineralne, silnie radioaktywne.

We wszystkich domach wodociągi i kanalizacya. Oświetlenie elektryczne. Poczta, telegraf, oraz **stacya kolejowa na miejscu.** Cztery dobre restauracye, oraz pensyonat. Wodę żegiestowską otrzymać można w aptekach lub w Zakładzie. Paczka (25 flaszek) kosztuje 12·50 K.

Zakład otwarty od 15 maja do końca września.

W I. sezonie do końca czerwca, oraz we wrześniu 30% opustu przy mieszkaniach oraz opust przy kąpielach mineralnych. — Bliższych wyjaśnień udziela Zarząd zdrojowy w Żegiestowie i przesyła na żądanie opłatnie prospekty. 3411 2 30

Zakład pogrzebowy „Concordia" JANA WOLNEGO

Plac Szczepański L 2 (dom własny). — Telefon Nr 331.

Zakład podejmuje się urządzeń pogrzebowych, oraz sprowadzania zwłok ze wszystkich krajów europejskich. 11 80 0

W Krakowie jedyny, który posiada własny wyrób trumien.

Dla każdego malarza pokojowego niezbędny!

Najlepszy, za wyborny uznany środek barwny z kleju kościanego w formie żwiru

„BETICOL"

(we wszystkich państwach patentowany)

na zimno w wodzie rozrobiony jest **natychmiast gotowy** do **użycia.** Każdy malarz powinienby się przez próbę przekonać o szczególnej dobroci i wyborności środka „Beticol". Próbka i sposób użycia zadarmo. Wyłączna sprzedaż na Galicyę: **Alojzy Hübner Lwów.** Skład główny na Kraków: Fr. Lenert; Tarnów: Władysław Brach. 8258 ? 8

Tapety

sztukaterye, listewki, linkrusta i papiery przeciw wilgoci

poleca 3117 2 0

Z. Kutrzeba - - Kraków, Wiślna 11.

Wzory tapet wysyła się odwrotnie — opłacone.

Dawniej pałac Kińskiego zaleca się wytwornem, nowoczesnem urządzeniem. :: :: ::

Praga

Ogród zimowy. Ogrzewanie parą. Stołki na kółkach, wyciąg (winda), pokój do pisania, łazienki, salony na uczty. :: ::

Hotel Monopol

pierwszorzędny, jeden z największych i najmodniejszych i najbliżej korsa Pragi.

20 kroków naprzeciw karlsbadzkiej, maryenbadskiej, drezdeńskiej i wiedeńskiej hali przystankowej. Zamykanie dworca kolej. o 11 godzinie w nocy. Wytwornie i bogato urządzone wielkie salony i pokoje z podanemi cenami. Pokój na 1 osobę począwszy od 3 K, na 2 osoby od 5 K. wraz z opałem, światłem, obsługą, wyciągiem. Dla P. T. kupców za legitymacyą 10% opust. Najlepsza kawiarnia i restauracya. Ulubione miejsce P. T. posłów niemieckich. 3341 1 0 **V. Desensky,** właściciel hotelu.

Zdolnej siły kantorowej

zupełnie biegłej w języku polskim i niemieckim w słowie i piśmie, taksamo w stenografii, potrzebuje zaraz Karniowski dom sukienniczy. Zgłoszenia z podaniem żądanej płacy pod znakiem **„A. B. 1000"** przyjmuje ekspedcyya ogłoszeń Edwarda Brauna, Wiedeń, I., Rotenturmstrasse 9. 3512

Hotel Angielski

(Hôtel d'Angleterre)

Kraków, Warszawska 7

hygieniczne z nowoczesnym komfortem urządzenie (elektr. ośw., centralne ogrzewanie, łazienki, ciepła woda w korytarzach, wyciąg (winda) i t. p.) — Ceny umiarkowane. 178 11 20

C. k. nadworni dostawcy

Heilmann Kohn i Synowie

w Krakowie, Rynek główny l. 11

polecają na sezon obecny swój bogato zaopatrzony **magazyn gotowych ubrań** męskich i dziecięcych własnego wyrobu. 2923 11 12

Na żądanie wykonujemy ubiory podług miary i udzielamy też kredytu na dogodne spłaty miesięczne.

Stowarzyszenie wytwórcze szewców

„POŚPIECH"

Stow. zarejestr. z ogr. por.

w Krakowie, ulica Studencka L. 4 i Grzegórzecka 10

wykonuje wszelkie naprawy obuwia.

Zakład urządzony na sposób amerykański — zaopatrzony w maszyny, pędzone motorami elektrycznemi.

Materyał doborowy! Ceny niskie konkurencyjne!

Wprowadzona przez nas nowość, dotychczas w kraju naszym niebywała i niewidziana, przedstawia bardzo wielkie korzyści i wprost nieocenioną wygodę dla wszystkich, a szczególnie dla ludzi, zmuszonych do liczenia się z czasem i pieniędzmi, pragnących mieć obuwie naprawione **szybko, trwale, porządnie i tanio!** — **Nowe obuwie** wszelkiego rodzaju, gatunku i fasonu wykonują w naszych zakładach pierwszorzędne siły fachowe. 239 15 0

Na Wielkanoc

płyta 29 cm. za K 4·50

26879 **Wesoły dzień dziś nastał.**

U drzwi Twoich stoję Panie.

Wyszły dodatki z najnowszemi zdjęciami polskiemi. Cenniki **Pathéfonów** i płyt rozsyła się darmo i opłatnie. 3056 6 0

Stefan Grudziński i Tadeusz Berger

Kraków, Szewska 22. Telef. 305.

Obiady

z trzech dań, domowe, zdrowe i smaczne, wydaje na miejscu i do domów po cenach konkurencyjnych **Mleczarnia, ul. Zwierzyniecka 23.** 1259 11 11

Magister farmacyi

poszukuje zarządu lub stałej posady, ewentualnie przyjmie dłuższe zastępstwa. — Bliższych wiadomości udzieli apteka w Leżajsku. 3306 5 5

Do biura poszukuję **pomocnika** z niem. stenografią, jakoteż **praktykanta. S. K.** poste restante **Kraków,** za okaz. kwitu inserat. 3457 2 2

Panna

z praktyką potrzebna do biura. Stenografia niem. pożądana, ale nie konieczna Zgłoszenia **A. L. Z.** poste rest. **Kraków** 3460 2 2

Do wynajęcia zaraz!

3 pokoje, balkon, kuchnia, przedpokój, w Podgórzu, na 1 p., ul. Wandy 10. Wiadomość tamże. 3437 2 5

Jako najlepsze w Europie

„Duńskie"

Masła deserowe

poleca

Wojciech Olszowski

Kraków 191 3 0

Mały Rynek, róg ul. Szpitalnej

Podejmuję się wszelkich robót w zakres malarstwa wchodzących, jak malowania drzwi, okien, sklepów i portali farbami olejnemi, tak w miejscu jak i na prowincyi, po niskich cenach

Polecam się łaskawym względom

Wacław Magilski

3464 2 10 **Kraków, Groble l. 20.**

Dom obejmujący cztery ubikacye, skład na drzewo i t. d., wraz z kawałkiem pola, nadającem się na piękny ogród, w pobliżu studnia i rzeka, 15 min. od stacyi, do sprzedania za 8000 kor. Wiadomość: Gwoździec l. 195, koło Krzeszowic. 3461 2 3

Od 56 K gotówką

na spłaty o 6% drożej, ubranie wykończone artyst., według najnowszej mody, wykonywa **Górka, krawiec, Kraków, ulica św. Jana 16.** Na prowincyę wysyłam próbki, modele, sposób brania miary, cennik za fason, gratis i franko. 3453 2 10

Uczeń

z ukończoną VI kl. gimn. będzie przyjęty do **apteki w Krakowie** jako aspirant. — Zgłoszenia tylko listowne przyjmuje Administracya „N. Reformy" pod **B. 333.** 3468 2 0

Do wynajęcia

5 pokoi słonecznych, przedp., kuchnia, łaz. gazowa, oświetl. elektr. i pokój dla służącej. Groble 5. 3469 2 0

Starszy pomocnik

handlowy, z działu korzennego, dobrze polecony, poszukuje posady w większej firmie od 10-go maja. — Łaskawe zgłoszenia **„Sfinks"** poste restante **Mielnica.** 3481 2 3

Droguerzysta

Poznańczyk, 20 lat, który 1 lipca b. r. ukończy naukę, pragnie przyjąć miejsce w Galicyi Zgłoszenia pod **E. M. 100** postlagernd **Nakel** a/Netze, Pr. Posen. 3482 2 3

Słuchacz politechniki

udziela lekcyj i przygotowuje w krótkim czasie do wszystkich egzaminów szkoły realnej. Zgłoszenia pod **M. P. O.** poste restante Kraków, za okazaniem kwitu inseratowego 3487 2 2

Dwie uzdolnione kelnerki

poszukują posady na wyjazd. Zgłoszenia listowne Józefa Wesoła, Kraków, Grzegórzki 91. 3425 2 6

Chcę kupić

używany fotel dla chorego, z czteroma kołami gumą obkładanemi. Zgłoszenia listowne przyjmuje Adm. „N. Reformy" pod **S. S.** 3435 3 3

Kuchmistrz

pierwszorzędna siła, nieposzlakowanego charakteru, młody, żonaty, były dzierżawca większej restauracyi w kąpielach, poszukuje posady do większego pensyonatu lub hotelu w Zakopanem, albo w większym miejscu kąpielowem. Zgłoszenia pod Kuchmistrz poste rest. Lwów, za okazaniem kwitu inseratowego. 3446 2 2

Technik-Dentysta

(asystent) poszukuje posady z przeważnie operatywnem zajęciem. Jest w stanie szefa **w zupełności** zastąpić. Oferty pod **„Asystent"** poste restante **Kraków,** za okazaniem kwitu inserat. 3465 3 3

Piękny dwór

z 50 ciu morgami ziemi (w tem ogród spacerowy i owocowy) w odległości 8 klm. od gł. Rynku krakowskiego, a 4½ klm. od najbliższej stacyi kolejowej, jest do sprzedania. Wiadomość u Dra F. Jakubowskiego, ulica Bracka l. 10, Kraków. Pośrednictwo wykluczone. — 2770 20 0

Zakład artystyczno-kamieniarski i budowlany
Józefa Kuleszy
naprzeciw cmentarza w Krakowie, posiada wielki wybór gotowych pomników z piaskowca, granitu i marmuru. Podejmuje się wykonania grobowców w miejscu i na prowincyi. Telef. 759.
38 83 c

Młode bezdzietne małżeństwo
poszukuje stróżostwa. Wiadomość: ul. Zwierzyniecka l. 4, drzwi Nr 20, parter. 3509 1 3

W Żywcu przy głównej ulicy Kościuszki, w centrum ruchu, jest zaraz do sprzedania z wolnej ręki realność, składająca się z domu piętrowego, murowanego, o 5 pokojach mieszkalnych, 2 kuchniach, dalej 2 sklepach, z magazynami, w których obecnie znajduje się handel towarów mieszanych i żelaza i handel wiktuałów, nadto o obszernem podwórzu i znajdującym się w podwórzu odrębnie zbudowanym murowanym większym magazynie, oraz 2 należącemi stodołami, zbudowanemi na filarach murowanych, z wygodnym wjazdem i przystępem. Realność ta ze względu na swe położenie, przystępność i obszerność, nadaje się nie tylko do prowadzenia większego interesu handlowego, względnie gospodarstwa rolnego, ale także do prowadzenia przedsiębiorstwa przemysłowo-fabrycznego. Warunki są bardzo przystępne i korzystne. Bliższych wyjaśnień udzieli właściciel Franciszek Rączka, l. 316 w Żywcu. 3508

Technik geodeta
z praktyką i legitymacyą, znajdzie na tychmiast stałe zajęcie za wynagrodzeniem 40% od dochodu, który w miarę zdolności i pilności, na trzy tysiące koron rocznie zabezpieczony zostanie. — Zgłoszenia przyjmuje: Rządowo-autoryzowany Geometra cywilny Wł. Winiarski. 3506 1 2

Willa letnia
w Beskidzie, stacya kolejowa, 20 minut od Cieszyna, w uroczem, zdrowem położeniu — jest do sprzedania. Zgłoszenia: Dr Czermak, Cieszyn. 3513 1 6

Wielkie przedsiębiorstwo naftowe na prowincyi poszukuje samodzielnego
polsko-niemieckiego korespondenta
piszącego biegle na maszynie. Reflektuje się tylko na pierwszorzędną siłę, władającej **doskonale obema językami**, pożądana pewna znajomość buchalteryi. — Także przyjęty będzie do działu ekspedycyjnego zdolny
Urzędnik manipulacyjny
obeznany z ekspedycyą, władający językiem polskim i niemieckim. Zgłoszenia listownie z podaniem referencyj, odpisów świadectw i wysokości wymaganej płacy pod **„Korespondent 3501"**, względnie pod **„Manipulant 3501"** przyjmuje Administracya „Nowej Reformy". 3501 1 3

Willa murowana
z ogrodem i oficynami w Makowie lk. 446, zaraz do sprzedania. Zgłoszenia: Emil Kopetschny, Bochnia. 3409 4 4

Budowa większej fabryki
w odległości 2 klm. od Krakowa, do oddania w przedsiębiorstwo. Reflektantów uprasza się zgłosić listownie zaraz pod lit. „R. R." poste restante Kraków. 3406 4 4

Po najwyższych cenach kupuje używane ubrania męskie itp. **M. Schwarc**, Kraków, ul. Estery 11. Kartka wystarczy. 1959 18 20

Parcele budowlane
w Starym Krakowie, przy ul. św. Łazarza. Dz. VI (Wesoła), stanowiące oddzielne ciała hipoteczne, w kompleksie lub oddzielnie, nader korzystnie do nabycia.
Wiadomości udzieli z grzeczności p. Bernard Reiner, Kraków, Starowiślna 23. 3281 3 3

Patent austr. 41.756.
Wyrób krakowski!
Doskonałe pokrycie dachów.
Lekkie, piękne, nie wymaga nigdy reperacyi.
Najwyższy stopień ogniotrwałości.
1809 16 20
ASBIT
łupek asbestowy
odporny na wiatry i zmiany powietrza.
Fabryka łupku asbestowego „Asbit" Spółka z ogr. por. KRAKÓW
Fabryka: ul. Starowiślna 89.
Biuro: ulica Starowiślna 48.

BENZ
Oddział dla

samochodów: luksusowych, ciężarowych, dorożek, autobusów

motorów: stałych dla celów przemysłowych i urządzeń światła, motory ssącogazowe, ropne Diesela, urządzenia kinematograficzne

Grand Hôtel | **Rynek gł. 43.**

Specyalność:
„Benz-Cichy" 18 HP.
kompl. wyposażony za cenę K 11.000·—
Austryackie Towarzystwo motorowe BENZ,
Filia w Krakowie. 2439 5 0
Filia we Lwowie: ul. Kochanowskiego 4. (Dom Schumanna), tel. 531.

JAWORZE
na Śląsku w Beskidach.
Uzdrowisko klimatyczne i letnisko. — Śliczny park.
Zakład hydropatyczny i kąpielowo-leczniczy
Dra Z. Czopa.
3505 1 10
Pokoje i pomieszkania dla rodzin we willach sk. i prywatnych. 2 restauracye i pensyonat. Ceny niskie. Stacya kol., poczta, telegraf, apteka publiczna w miejscu. Telefon m. m. w hotelu Simachowitza przez centralę Bielsko. — **Informacyj i prospektów udziela: Skarb. Zarząd letniska w Jaworzu lub Dr Czop.**

Poszukuje się
majątku rolnego do 150 morg., w zach. Gal. Zgłoszenia listowne przyjmuje Administracya „Nowej Reformy" pod **Nr 1000. Pośrednictwo** stanowczo niedopuszczalne. 3431 4 4

PAPIERY LISTOWE I KOPERTY Z FABRYKI S.W. NIEMOJOWSKIEGO I S-KI WE LWOWIE. WSZĘDZIE DO NABYCIA.
2723 22 0

Wózek
na resorach do sprzedania. Groble 5. 3494 2 0

Zegarki, zegary, budziki najlepszej jakości, poleca 1 na-
111 95 100
J. Płonka, ul. Szewska 4. Kraków

Sprzedaż domów.
Korzystnie położony dom parterowy w Bielsku (Śląsk), do przebudowy, wraz z ogrodem, oraz dwupiętrowa kamienica w Bielsku, są do sprzedania pod bardzo przystępnemi warunkami. Informacyj udziela biuro **Dra Józefa Schmetterlinga**, adwokata w Białej. 3218 5 5

Do wynajęcia od 1 maja względnie 1 czerwca
całe I-sze piętro
w nowo przebudowanym domu przy ul. Gołębiej l. 3, nadające się na biura, lub też mieszkania prywatne, składające się z 6-ciu pokoi wielkich, kuchni, wielkiej nyży, przedpokoju, łazienki, szafni, pokoju służbowego, spiżarek, z balkonem frontowym. Urządzenie pierwszorzędne. — Światło gazowe i elektryczne. **Bliższa wiadomość u właściciela.** 3055 6 0

Spółka parowej stolarni
w Wadowicach
spółka z ograniczoną poręką.
Dostarcza wszelkich robót stolarskich, okien, drzwi, portali, podłóg miękkich. Ma wielki zapas posadzek dębowych, jak i parkietów, urządzenia szkolne, kościelne i kancelaryjne, dostarcza różnych schodów miękkich i twardych, ścianek drewnianych, przegród strychowych i piwnicznych. Wszelkie powyższe roboty opatrzone najnowszem okuciem. Posiada wielkie suszarnie najnowszego systemu. Za materyał suchy poręczenie.
3244 3 3 *Dyrekcya.*

Bracka 10 Zmiana lokalu! Bracka 10
z dniem 1 kwietnia 1912 r.
Konc. Zakład Sprzedaży i Kupna Mebli Antyczno-Artystycznych
Obrazów, Porcelany, Makat, Szaf, Sztychów i innych pięknych okazów antycznych został przeniesiony z ulicy Szewskiej l. 5 **na ulicę Bracką l. 10, parter.** 3222 4 5
Leopoldyna Machowska.

MAGAZYN SZTUKI
największy w Krakowie
Księgarni Literackiej Karola Kwaśniewskiego przy ulicy Szewskiej l. 11.
zaopatrzony świeżo **w wielki wybór reprodukcyj artystycznych** dawnych i współczesnych mistrzów, poleca **reprodukcye w wydaniach tanich:** barwne w cenie po 30 h., 40 h., 80 h., 1·— K, 1·20 K i 2·40 K, w jednym tonie w cenie po 50 h., 1·— K, 3 K, 4 K.
Nowość! **W. Podkowińskiego „Szał"** heliograwura — folio format — tylko 9 koron. Nowość!
Odlewy gipsowe rzeźb — stale w wielkim wyborze na składzie.
3082 3 5 Wielki wybór kart korespondencyjnych artystycznych

Bracka 9 obecnie.
Wypożyczalnia Książek
Adolfa Gumplowicza w Krakowie
116 1 0 **Bracka 9** obecnie.

GALICYJSKI BANK LUDOWY DLA ROLNICTWA i HANDLU
Towarzystwo akcyjne
we Lwowie, ulica Sykstuska l. 17.
Telefon Nr. 1677 i 1678
pod patronatem c. k. uprzyw. austr. Länderbanku.
Wkładki na książeczki
od 20 koron począwszy na **4 1/4 %**
Wypłata do 5000 koron bez wypowiedzenia — podatek rentowy opłaca Bank z własnych funduszów.
Kantor wymiany:
Kupno i sprzedaż papierów, walut i monet. Wypłata kuponów. — Zlecenia giełdowe. — Bezpłatne przeglądanie losów. — Przekazy na miejsca kąpielowe i miasta całego świata. 610 4 0
Godziny kasowe od 9—1 i od 3—5.

Magazyn pod firmą Lotti Korall
Kraków, Grodzka 9 2513 7 20
poleca na sezon obecny doborowe towary w konfekcyi dziecięcej dla chłopczyków i panienek do lat 16, dla pań bluzy, spodnice, halki i suknie liattowane etaminowe. — Ceny niskie. — Zamówienia uskutecznia w 24 godzinach.

Fotograf
retuszer i operator, poszukuje posady. Zgłoszenia: S. Rybicki, Dąbrowa koło Tarnowa. 3521 1 2

Ladny, słoneczny, frontowy pokój
z meblami lub bez, na I-szem piętrze, każdego czasu do wynajęcia. Reflektować mogą tylko panie. Wiadomość ul. Radziwiłłowska 15, I p., drzwi na lewo, pomiędzy 10—11 i 3—4. 3459 2 2

Panna
inteligentna, z ładnem i wyrobionem pismem, posiadająca egzamin z rachunkowości państw. i buchalteryi z dobrym wynikiem, pisząca na maszynie, szuka odpowiedniej posady. Zgłoszenia pod „Chełmiec N. S." poste rest. Kraków, za okazaniem legit. akad. Nr. 25. 3159 4 4

METODĄ BERLITZA
udzielają lekcyj osobnych i zbiorowych:
Francuz z wyższ. wykształc.
Anglik z wyższ. wykształc.
Niemiec z wyższ. wykształc.
Kraków, św. Jana 3, I p. 463 43 0

KAPELUSZE
modele paryskie i wiedeńskie — poleca
Salon mód HELENY POPIEL
plac Maryacki 8, obok p. Zajączkowskiego
Pióra, rajery, kwiaty, wstążki w wielkim wyborze. 3252 5 18

Fortepiany i pianina
sprzedaje i wypożycza firma
S. Boroń, Kraków
2215 **Floryańska l. 38, I p.** 18 30

Bluzki
szlafroki, halki i t. p. w wielkim wyborze i w najnowszych modelach z powodu małych wydatków, sprzedaje po nader **niskich cenach** 3435 2 5
E. STERN, Starowiślna 71, albo Szeroka 10.

Kupuję
garderobę męską i damską, płacę najwyższe ceny. Proszę zawiadomić korespondentką. — W. Dobrowolski, Aryańska 11. 2258 19 20

Wyborny miód
deserowy, kuracyjny, lipcowy, tatrzański, tatrzański miodoborów, z własnej pasieki 5 kg K 7·50. Miód patoka 5 kg. K 7·—. Wyborny miód do picia 5 kg. blaszanka K 6·50. Wysyła za zaliczką **J. M. Farba, Podhajce 76.** Miód stołowe odzielnie świeże, 5 kg paczka 12·80 K. 2510 15 0

Poszukiwani agenci
do sprzedaży losów na raty. Prowizya w tym zawodzie, i stykających się z liczną klientelą, mogących złożyć zabezpieczenie, przyjmie większe przedsiębiorstwo pod korzystnemi warunkami. Zgłoszenia tylko mogących odpowiedzieć powyższym żądaniom pod **Agenci** do Agencyi Dzienników J. Hopeasa i Salomonowej, Sławkowska, Kraków. 3192 5 5

Podróżujący
zdolny fachowiec, znajdzie posadę stałą. **Zajączek i Łankosz,** skład sukna, **Lwów,** Jagiellońska 3. 432 33 0

ASTMA
duszność wskutek kataru zniża natychmiast przez **proszek i papierosy** Dra Cléry. Próbki za darmo, opłatnie. Pisać pod adr.: **Dr Cléry,** 53, Boulevard St. Martin, Paris. 290 36 36

Miód
patokę kuracyjny i deserowy, z własnej pasieki, w 5 kilowych puszkach po 7 K 50 h, a miód do picia w 5 kilowych garnkach wysyła opłatnie **ks. W. Mikitka, proboszcz w Hupczyńcach,** poczta **Denysów.** 2963 9 0

Lalki
z blaszanemi ● głowami, z ● włosami ● do ● czesania ● w krakowskich strojach ● i t. p. ● jedynie w pierw. krak. fabryce lalek ● Kraków ● ulica ● Wolska 1. 2989 8 10

Założony w r. 1872
Zakład artystyczno-kamieniarski BRACI TREMBECKICH
Kraków, ul. Rakowicka 7, tel. 462.
wykonuje grobowce i pomniki, tak w miejscu jak na prowincyi, oraz poleca wielki wybór pomników gotowych z piaskowca, marmuru i granitu
43 300 300

Najlepsze hygieniczne
Towary Gumowe
do celów sanitarnych
polecają 11 15 0
REIM I SPÓŁKA
w Krakowie, Rynek 37, linia A-B.
Cenniki darmo. — Wysyłka dyskretna.

Ukończony siódmoklasista
poszukuje praktyki w aptece. Zgłoszenia przyjmuje Maryan Żakowski w Wadowicach 3478 2 3

Absolwent
szkoły handlowej, lat 22, z kilkoletnią praktyką kupiecką i kancelaryjną, władający językiem polskim, niemieckim i czeskim, poszukuje stałej posady w biurze lub handlu. Zgłoszenia listowne pod **A. L.** przyjmuje Administracya „Nowej Reformy". 3476 2 2

Panna
z egzaminem rachunkowości państw. i roczną praktyką, poszukuje zajęcia biurowego. Zgłoszenia pod **W. N. 200** poste restante Kraków. 3484 2 2

Znalezione
przed trzema tygodniami w Kawiarni Teatralnej część kolczyka. Odebrać można u właściciela kawiarni. 3456 3 3

BAD-NAUHEIM
Willa Wanda - dom polski
dla gości kąpielowych. Sezon od 15 kwietnia.
Oświetlenie elelektryczne. Centralne ogrzewanie.
Właścicielka: **Helena Szozepanowska.**
Od 15 kwietnia do 15 maja ceny zniżone. 3134 4 16

Potrzebny chłopiec
w wieku koło 14 lat, umiejący czytać i pisać, do drobnych posług. Wiadomość w Administr. „N. Reformy". 70 17 0

Mundant adwokacki, sluch. praw, z dłuższą praktyką, pisze biegle na maszynie, poszukuje zajęcia. Zgłoszenia: **„Mandant"** poste rest. **Kraków,** za okazaniem legit. akad. Nr 1953. 154 17 0

Akuszerka Filipowa
mieszka przy ul. Staszica 6, II piętro. 3285 6 6

Józef Sperling
Kraków, Dunajewskiego 7.
poleca
Kompletne urządzenia sypialń jadalń, gabinetów męskich.
Wielki wybór garniturów klubowych.
Stylowe urządzenia salonów, dekoracye.
Urządzenia will, zakładów leczniczych, hoteli lokalów i t. p. 29 15 0
Projekty fachowych architektów i art. malarzy polskich.

Dwie antyczne serwantki
pianino, cztery garnitury salonowe, kaseta srebra, przyrządy mieraiże, bufet 3485 1 3 tani i lampy wiszące — nadeszły świeżo do
Publicznej hali Aukcyjnej - Rynek 16.

Amerykańskie urządzenia biurowe
marki: **„ARBOR"**
przewyższające co do jakości i praktyczności ceny absolutnie każdy towar konkurencyjny, dostarcza generalny zastępca na Galicyę:
2543 **„ARGUS"** 24 0
Kraków, Floryańska 47. Tel. Nr. 1408.

Krynica Hotel Victoria
Naprzeciw dworca kolei. Pokoje urządzone z komfortem, elektr. oświetl. Telefon. Łazienki, Wodociągi. Cukiernia, Kawiarnia. Wyśmienita kuchnia. Dla p. podróżujących (agentów) opust 20%.
3077 5 5

Drukarnia Literackiej w Krakowie, ul. Jagiellońska 10. Rządca drukarni L. K. Górski.